

BURSA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SOSYAL BİLGİLER

5. SINIF

➤ 1. ÇALIŞMA FÖYÜ

Sabahattin DÜLGER	İl Millî Eğitim Müdürü
Mahmut KARAKAYA	Şube Müdürü
Volkan ÇIRAKOĞLU	ÖDM Ekip Sorumlusu
Petek ÇELİK	Branş Koordinatörü
Ayşe IŞIK	Soru Yazarı
Olçay TUGAY TİKİL	Tasarım
Gamze GENÇBAYRAKDAR	Dizgi

Ortaya çıkan, meydana gelen, olup biten şey ya da duruma olay denir. Yaşamımız boyunca birçok olay ile karşı karşıya geliriz. Bu olayların bazıları bizleri doğrudan ilgilendirirken bazılarında da sadece tanık olur ya da başkalarından duyarız. Bu sebepten dolayı bir olaydan herkes aynı derecede etkilenmez. Her olay bizi etkilemediği gibi görmediğimiz olaylar da bizleri etkileyebilir.

ETKİNLİK-1

Verilen cümlelerin doğru ya da yanlış olduğunu karşılarındaki boşluklara işaretleyiniz.

SORULAR		D	Y
1.	Haklarını ve sorumluluklarını bilen, bunlara göre hareket eden kişiye etkin vatandaş denir.		
2.	Sosyal Bilgiler dersi demokratik yaşam kurallarını öğrenmemizi sağlar.		
3.	Olaylara sadece insanlar sebep olabilir ve sadece onlar etkilenir.		
4.	Bireyin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesine hak denir.		
5.	Rolümüz içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre zaman içerisinde değişebilir.		
6.	Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni dünya üzerindeki bütün ülkeler kabul etmiştir.		
7.	Bir öğrencinin ödevlerini yapması ve derslerine hazırlıklı gelmesi okula karşı sorumluluğudur.		
8.	Olaylar, bütün bireyleri aynı derecede ve olumlu etkiler.		
9.	Yaşama hakkı büyüklerin olduğu gibi çocukların da en temel hakkıdır.		
10.	Sosyal Bilgiler dersi gören bir öğrenci, kendi çıkarlarını toplumun çıkarlarından üstün tutar.		

Dünyadaki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara çocuk hakları denir. Dünyadaki çocukların haklarını korumak ve güvence altına almak için 1989 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Çocuk Haklarına Dair Sözleşme kabul edilmiştir.

ETKİNLİK-2

Aşağıdaki cümlelere uygun kelimeleri yazarak boşlukları doldurunuz.

1. İnsanları ilgilendiren sosyal, ekonomik, kültürel, dini ve benzeri alanlarda meydana gelen oluşumlara .....denir.
2. Birbirlerini tanımayan, rastlantı sonucu bir araya gelen ve ortak bir amaçları olmayan kısa bir süre için bir arada bulunan topluluğa ..... denir.
3. Bir kimsenin içinde bulunduğu grupta üzerine düşen göreve ..... denir.
4. Her birey ..... yaşına kadar çocuk olarak kabul edilir.
5. .... toplumsal bir hizmet ya da ihtiyacı karşılamak için belli kurallara göre oluşturulan kuruluşlardır.
6. Çocukların duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri için birçok ilde ..... kurulmuştur.
7. Bir olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilmesine o olayın ..... denir.
8. .... dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından kurulan bir yardım kuruluşudur.

* Toplumsal bir hizmet ya da ihtiyacı karşılamak için belli kurallara göre oluşturulan kuruluşlara kurum denir.

* Resmî kurumlar ve özel kurumlar olmak üzere ikiye ayrılır.

Kurumlar;

* Kanunlara ve kurallara bağlı olarak kurulmuşlardır.

* Toplumsal ihtiyaçları karşılarlar.

* Gönüllü ya da ücretli çalışanları vardır.

ETKİNLİK-3

Görselleri verilen kurumları çalışma yaptıkları alanlar ile örnekteki gibi eşleştiriniz.

SAĞLIK

5

EĞİTİM

ARAMA KURTARMA

GÜVENLİK

Bir amaç doğrultusunda bir araya gelerek istekli ve planlı çalışmalar yapan en az iki ve daha fazla kişiden oluşan insan topluluğuna grup denir. Grupları oluşturan insanlar birbirlerini tanırlar, belli bir amaç için bir araya gelmişlerdir, aralarında işbirliği ve dayanışma vardır.

ETKİNLİK-4

Kelime avı bulmacasında her yönde düz, ters veya çapraz verilen kelimeleri bulunuz.

UNİCEF	HAK	OLAYIN ÇOK BOYUTLULUĞU
GRUP	ÇOCUK HAKLARI	KALABALIK
KURUM	SOSYAL BİLGİLER	BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
OLAY	SORUMLULUK	BİREY
ETKİN VATANDAŞ	ROL	

Bir kimsenin içinde bulunduğu grupta üzerine düşen göreve rol denir. Bir kişi aynı anda birden fazla role sahip olabilir çünkü içinde bulunduğumuz gruplara göre farklı roller üstlenebiliriz.

ETKİNLİK-5

Yukarıda farklı gruplardaki rollerimize örnekler verilmiştir. Verilen rollerin numaralarını grupların karşısındaki boşluğa örnekteki gibi doğru bir şekilde yazınız. Cevap bir ya da birden fazla kutucukta bulunabilir.

1. AİLE İÇİNDEKİ ROLLERİM: 1,
2. OKULDAKİ ROLLERİM:
3. MÜZİK GRUBUNDAKİ ROLLERİM:
4. FUTBOL TAKIMINDAKİ ROLLERİM:

Sosyal Bilgiler dersi konularını yaşamın içinden alan bizleri toplumsal hayata hazırlayan, bizlere bilgi ve beceri kazandıran ve bizlerin sosyal yanını geliştirerek iyi bir birey olarak yetişmemizi sağlayan bir derstir.

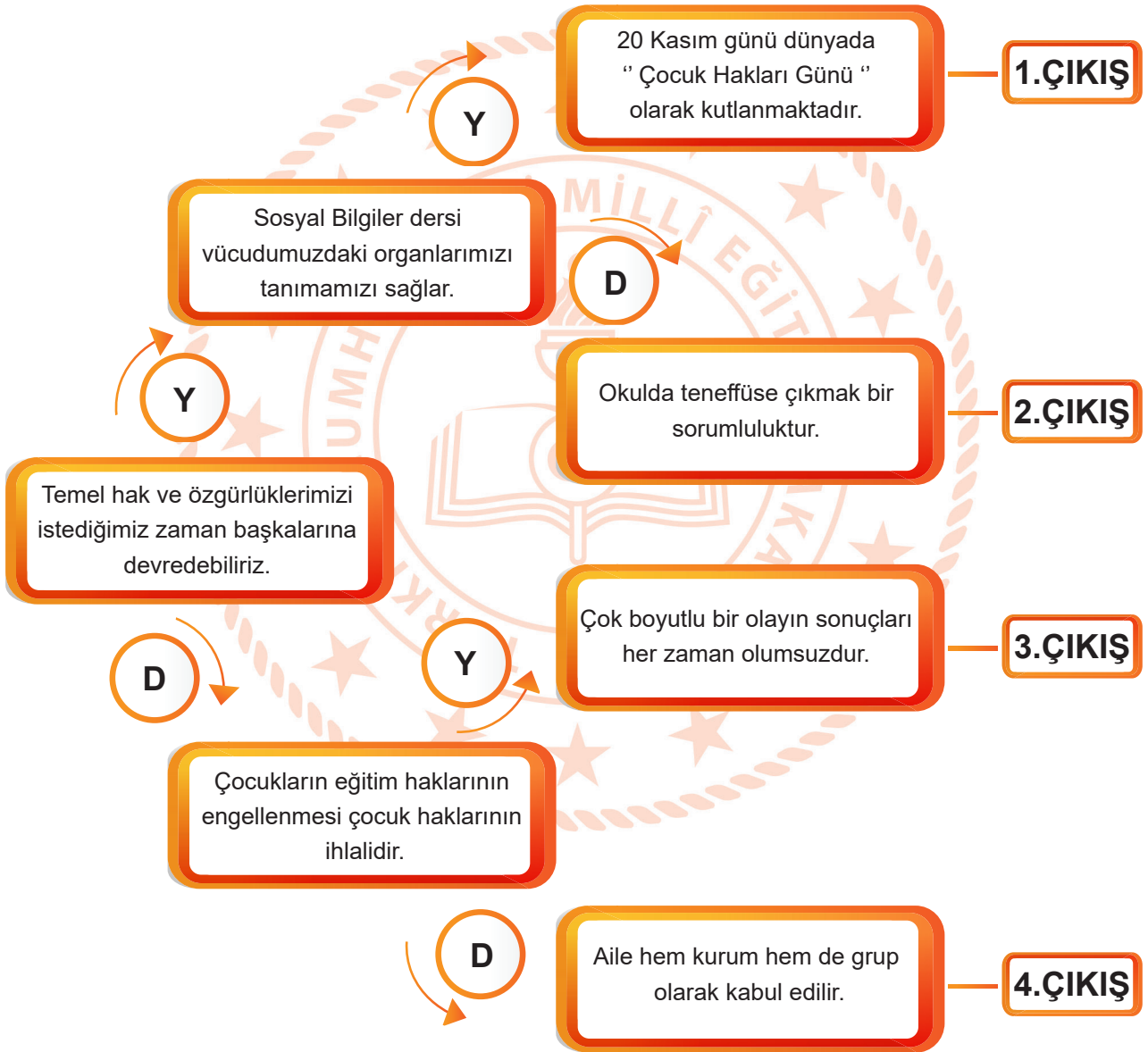
ETKİNLİK-6

ETKİNLİK-7

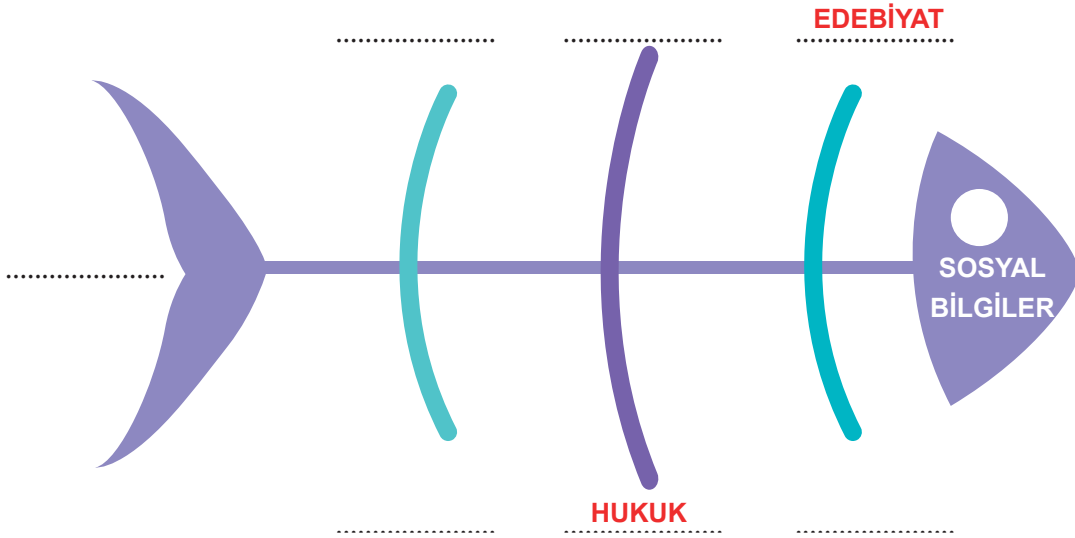
Aşağıda birbiri ile bağlantılı doğru (D) veya yanlış (Y) bilgiler verilmiştir. Her bir doğru veya yanlış karar, bir sonraki maddeyi etkileyecektir. Buna göre verilen ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğuna karar verilerek ilerlendiğinde kaç numaralı çıkışa ulaşılabileceğini bulunuz.

Sosyal Bilgiler , vatandaşlık yeterlilikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Sosyal Bilgiler, hayatın ta kendisidir ve günlük yaşamımızda karşımıza çıkan birçok şey bu dersin konusudur.

ETKİNLİK-8

Sosyal Bilgiler'i oluşturan çalışma alanlarını örnekteki gibi doldurunuz.

Kişinin kendi davranışlarının veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesine sorumluluk denir.

ETKİNLİK-9

Evdeki sorumluluklarımızın yazılı olduğu kutucuklara X işareti koyarak doğru cevapları işaretleyiniz.

Odamızı temiz ve düzenli tutmak.

Derste söz alarak konuşmak.

Ödevlerimizi yapmak.

Ev işlerinde ailemize yardımcı olmak.

Yerlere çöp atmamak ve çevreyi temiz tutmak.

Giyisilerimizi katlamak.

Ülkemiz Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni 1990 yılında kabul etmiştir. Ülkemizde Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin takibinden ve uygulanmasından Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ona bağlı olarak çalışan Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü sorumludur.

ETKİNLİK-10

Aşağıda verilen örneklerin altındaki boşluklara çocukların hangi temel hak ve özgürlükleri ile ilgili olduğunu yazınız.

Her çocuğun sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı vardır.

Her çocuk görüşlerini özgürce ifade etme hakkına sahiptir.

Her çocuğun eğitim , öğrenim hakkı vardır.

Her çocuğun dinlenme ve oyun oynama hakkı vardır.

İzmir Depreminde 'Online' Yardımlaşma

İzmir'de meydana gelen depremin ardından binden fazla kişi, online alışveriş sitelerinden satın aldıkları ürünleri valilik tarafından oluşturulan yardım deposuna ulaştırdı.

Tezcan Ekizler, Haydar Toprakçı |19.11.2020 – AA

TEST - 1

Yukarıda verilen gazete haberi Sosyal Bilgiler dersinin bireylere kazandırdığı hangi davranış ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yaşadığımız çevreyi ve ülkemizi tanımamızı sağlar.
- B) Türk tarihini ve kültürünü öğrenmemize yardımcı olur.
- C) Haklarımızı ve sorumluluklarımızı öğrenmemizi sağlar.
- D) Yardımlaşma ve dayanışmanın önemini öğrenmemizi sağlar.

TEST - 2

Sosyal Bilgiler dersinin temel amaçlarından biri de haklarını ve sorumluluklarını bilen, bunlara göre hareket eden etkin vatandaşlar olmamızı sağlamaktır.

Aşağıda verilen örneklerden hangisi etkin bir vatandaşın yapacağı davranışlara örnek olarak gösterilemez?

- A) Seçim zamanı Hasan Bey'in oy kullanması.
- B) Dilek Hanım'ın trafikte ambulansa yol vermesi.
- C) Semra Hanım'ın vergisini düzenli olarak ödemesi.
- D) Karantinede olan Mehmet Bey'in alışverişe gitmesi.

TEST - 3

152 MİLYON ÇOCUK, İŞÇİ OLARAK ÇALIŞTIRILYOR!

YAŞ PROFİLİ

%48
5-11 yaş%28
12-14 yaş%24
15-17 yaş

CİNSİYET

EKONOMİK AKTİVİTE

 %70.9
Tarım

 %11.9
Sanayi

 %17.2
Hizmetler

Yukarıda verilen görsele göre;

- I. En çok 5-11 yaş aralığında çocuk işçi vardır.
- II. Çalışan kız çocuk işçi sayısı daha fazladır.
- III. Çocuk işçi en az sanayi sektöründedir.

hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve III   C) II ve III   D) I, II ve III

Giresun'da Sel Felaketi: Can Kaybı 8'e Yükseldi.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre son 21 yılın en yüksek Ağustos ayı yağışları kaydedildi. Giresun, Samsun, Rize, Trabzon'da sel meydana geldi. Giresun'u etkisi altına alan sağanak yağış şehrin birçok yerinde su baskınlarına ve tahribata yol açtı. Araçlar yollarda sürüklendi, istinat duvarları ve evler çöktü. Sel nedeniyle 118 köy yolu ulaşıma kapandı. Selde hayatını kaybedenlerin sayısı 8'e yükseldi.

TEST - 4

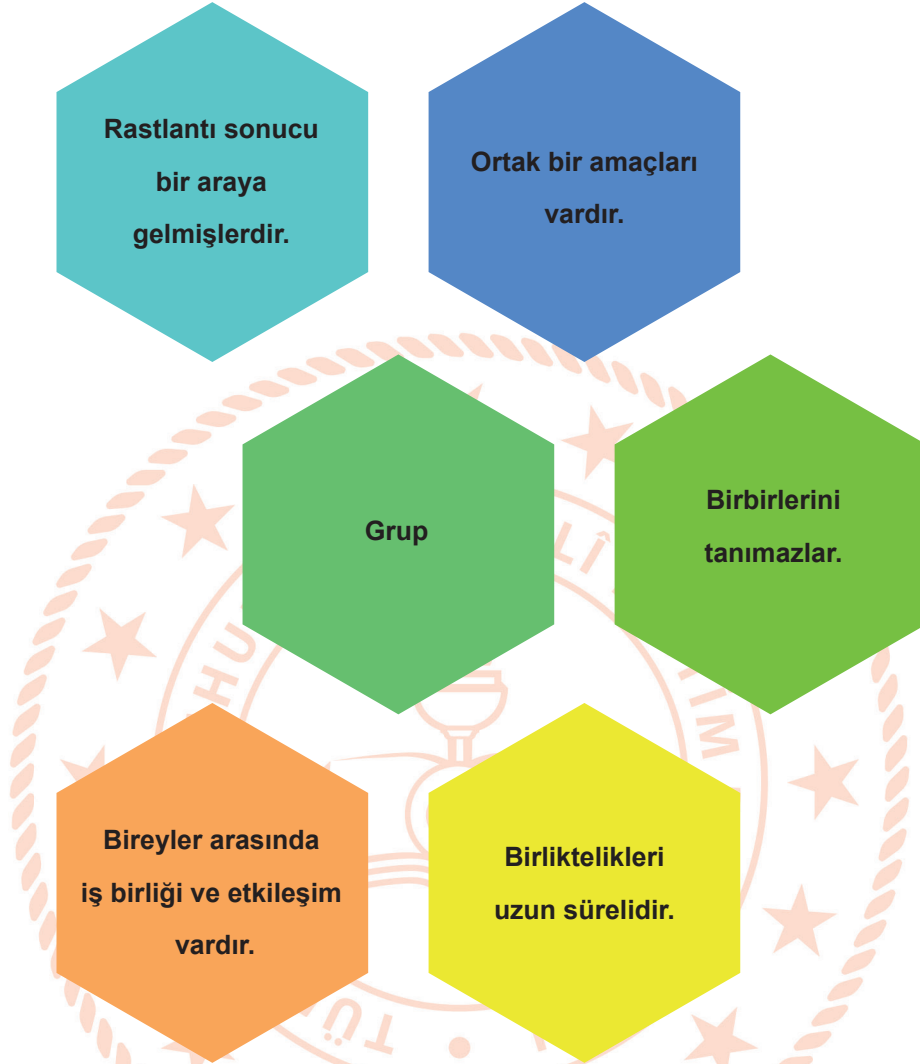
Yukarıda verilen gazete haberine göre;

- I. Sel felaketinden sadece insanlar etkilenmiştir.
- II. Sel felaketinin çok boyutlu etkileri görülmektedir.
- III. Sel felaketi birçok kişiyi farklı şekilde etkilemiştir.

hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız II   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

TEST - 5

Şemada verilen bilgiler dikkate alındığında grupta ilgili olmayan bilgiler çıkarıldığı zaman nasıl bir şekil ortaya çıkar?

- A)
- B)
- C)
- D)

CEVAPLAR

ETKİNLİK-1

SORULAR		D	Y
1.	Haklarını ve sorumluluklarını bilen, bunlara göre hareket eden kişiye etkin vatandaş denir.	X	
2.	Sosyal Bilgiler dersi demokratik yaşam kurallarını öğrenmemizi sağlar.	X	
3.	Olaylara sadece insanlar sebep olabilir ve sadece onlar etkilenir.		X
4.	Bireyin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesine hak denir.		X
5.	Rolümüz içinde bulunduğumuz gruba veya kuruma göre zaman içerisinde değişebilir.	X	
6.	Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni dünya üzerindeki bütün ülkeler kabul etmiştir.		X
7.	Bir öğrencinin ödevlerini yapması ve derslerine hazırlıklı gelmesi okula karşı sorumluluğudur.	X	
8.	Olaylar bütün bireyleri aynı derecede ve olumlu etkiler.		X
9.	Yaşama hakkı büyüklerin olduğu gibi çocukların da en temel hakkıdır.	X	
10.	Sosyal Bilgiler dersi gören bir öğrenci, kendi çıkarlarını toplumun çıkarlarından üstün tutar.		X

ETKİNLİK-2

1. İnsanları ilgilendiren sosyal, ekonomik, kültürel, dini ve benzeri alanlarda meydana gelen oluşumlara ..... **OLAY** .....denir.
2. Birbirlerini tanımayan, rastlantı sonucu bir araya gelen ve ortak bir amaçları olmayan kısa bir süre için bir arada bulunan topluluğa ..... **KALABALIK** ..... denir.
3. Bir kimsenin içinde bulunduğu grupta üzerine düşen göreve ..... **ROL** ..... denir.
4. Her birey ..... **ON SEKİZ** ..... yaşına kadar çocuk olarak kabul edilir.
5. .... **KURUM** ..... toplumsal bir hizmet ya da ihtiyacı karşılamak için belli kurallara göre oluşturulan kuruluşlardır.
6. Çocukların duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri için birçok ilde ...**ÇOCUK MECLİSİ**... kurulmuştur.
7. Bir olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilmesine o olayın ..... **ÇOK BOYUTLULUĞU** ..... denir.
8. .... **UNİCEF** ..... dünya çocuklarını korumak ve yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından kurulan bir yardım kuruluşudur.

ETKİNLİK-3

SAĞLIK

1-3-5

EĞİTİM

2-7

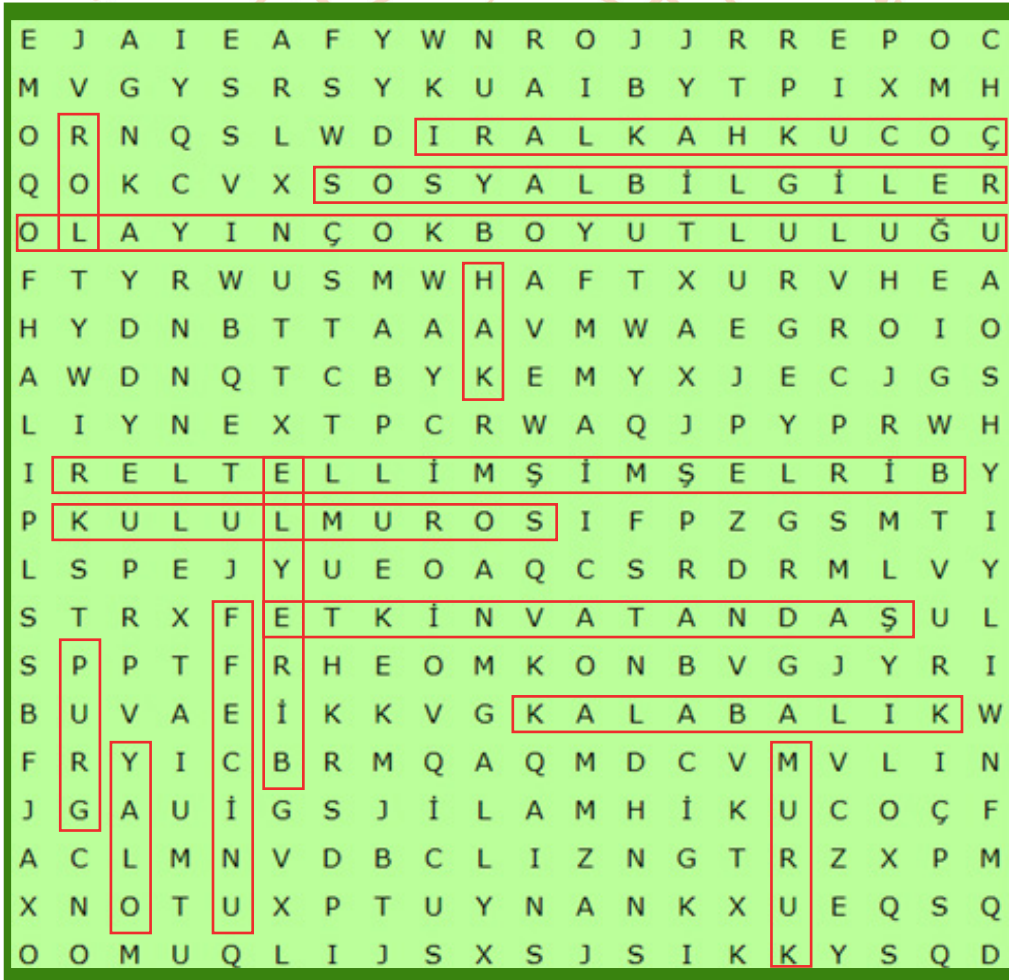
ARAMA KURTARMA

4-9

GÜVENLİK

6-8

ETKİNLİK-4

ETKİNLİK-5

1. AİLE İÇİNDEKİ ROLLERİM: 1,5,8,11
2. OKULDAKİ ROLLERİM: 2,4,6,9
3. MÜZİK GRUBUNDAKİ ROLLERİM: 3,10,12
4. FUTBOL TAKIMINDAKİ ROLLERİM: 7

ETKİNLİK-6

Hak ve sorumluluklarımızı öğrenmemizi sağlar.

Yaşadığımız coğrafyayı ve dünyamızı tanımamızı sağlar.

Geçmişimizi, tarihimizi ve kültürümüzü öğrenmemizi sağlar.

Demokratik yaşam kurallarını öğreniriz.

Etkin ve sorumlu bir vatandaş olmamıza katkı sağlar.

Vatanını, milletini seven onların varlığı için çalışan bireyler oluruz.

İşbirliği ve dayanışma gibi toplumsal yaşam öğelerini öğreniriz.

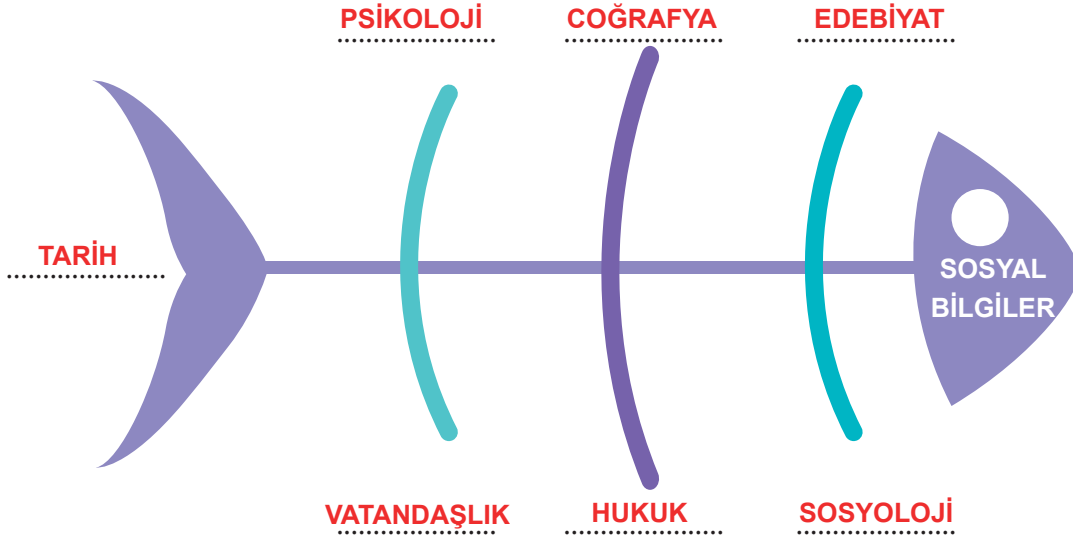
MELİS

Sosyal Bilgiler dersinin bizlere kazandırdıkları nelerdir?

ETKİNLİK-7

1. ÇIKIŞ

ETKİNLİK-8

ETKİNLİK-9

Odamızı temiz ve düzenli tutmak.

X

Ödevlerimizi yapmak.

○

Yerlere çöp atmamak ve çevreyi temiz tutmak.

○

Derste söz alarak konuşmak.

○

Ev işlerinde ailemize yardımcı olmak.

X

Giysilerimizi katlamak.

X

ETKİNLİK-10

Her çocuğun sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı vardır.

1- SAĞLIK HAKKI

Her çocuk görüşlerini özgürce ifade etme hakkına sahiptir.

2- DÜŞÜNCE VE İFADE HAKKI

Her çocuğun eğitim , öğrenim hakkı vardır.

3- EĞİTİM HAKKI

Her çocuğun dinlenme ve oyun oynama hakkı vardır.

4- OYUN HAKKI

TESTLER

1. **D**
2. **B**
3. **D**
4. **C**
5. **A**

